N:o 17. | Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.** Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6,) 1 tr. upp öfv. gård. | Stockholm den 1 November 1890. | Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre. Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.). | Årg. 10.

Osvaldo Bottero.

Den italienske sångare, som för närvarande med så stor framgång gästar vår operascen, hvilket gifver oss en särskild anledning att i dag meddela hans porträtt, har redan långt innan han stälde sin färd till vårt nordliga land vunnit våra sympatier såsom make till en vår landsmaninna Georgina Sommelius, en sångerska, som för ett decennium sedan på samma vår operascen gjorde sig mycket bemärkt och omtyckt. Från det hon, efter slutade studier i Paris, i början af en framgångsrik konstnärsbana i Italien ingick äktenskap med bassångaren Osvaldo Bottero, har dennes namn varit oss kändt och konstnärsparets framgångar af oss följts med intresse. Då vi i sommar hörde omtalas att signor Bottero med fru kommit på besök i hennes fädernesland, uppstod också hos oss den förväntan, att vi skulle få tillfälle att här få njuta af deras talanger. Tyvärr hade fru Bottero i våras ådragit sig en bröstsjukdom, för hvilken hon sökte bot vid ett af våra fjällsanatorier, och är för närvarande urståndsatt att sjunga, ehuru hon ännu i april detta år uppträdde på scenen. Hennes hemlandsbesök har emellertid förskaffat oss tillfälle att i hennes make, signor Osvaldo Bottero, göra bekantskap med en lyrisk konstnär, hvilken såsom sådan har vunnit allmänt erkännande och stort bifall för sin gedigna talang både i egenskap af sångare och, kanske ännu mer, som dramatisk artist.

Italiens språk är sång och sången är italienarnes språk, har man sagt, och signor Bottero jäfvar ej det påståendet. Om än någon sträfhet röjer sig i hans präktiga basröst, så visar han sig dock alltid vara en son af *bel canto's* hemland. Han är en *verklig* sångkonstnär som studerat konsten, odlat sin röst och vet att behandla den med smak, man hör det bäst i recitativet; och sitt vackra hemlandsspråk sjunger han fram med en mönstergildt klar och uttrycksfull deklamation. Redan i sin första rol, hvarmed han fullständigt vann publikens som kritikens varma erkännande, ådagalade han detta. Det var den gamle Silvas rol, den stolte, kärlekskranke och hämdfulle gamle ädlingen, som alltigenom af honom fick en nobel och sann tolkning.

Osvaldo Bottero.

Hans andra rol var äfven en åldrings, Lotharios i »Mignon». Den gamle sinnesrubbade sångaren, som vid slutet af operan i sitt italienska slott återvinner förnuftet och sin förlorade dotter, återgifves af konstnären med samma fulländning i rolens alla detaljer, och ett rent af gripande intryck gör hans utrop »mia figlia»! då han i Mignon igenkänner dottren Sperata. Man undrade mycket, efter hans framställning af de båda nämnda partierna, när »Faust» annonserades med hr Bottero såsom Mefistofeles, om han skulle kunna så som afgrundsande intressera publiken i lika hög grad, som förut. Detta blef fallet, och han dokumenterade sig dermed såsom mångsidig konstnär. I första akten föreföll sången något hård men sedan gjorde han furore med sitt mästerliga och eldiga utförande af sången om »Gyllne kalfven», sin behagliga smidighet i rörelser, sin talande mimik, allt egenskaper, som jemte det uttrycksfulla sångföredraget förlänar en intressant helgjutenhet åt hans prestationer. Vi hafva förhoppning att äfven snart få höra hr Bottero såsom Mefistofeles i Boïtos opera med detta namn, en rol som i Italien alltid utföres af bassångare och som helt visst kommer att förträffligt återgifvas af hr Bottero. Dagen för denna repris är oss ännu obekant.

Osvaldo Bottero är född i Milano d. 8 dec. 1858, son af Alexander Bottero, italiens förnämste »basso comico». Redan som gosse visade han afgjorda anlag för teatern. Under sina skolår i nationalskolan i Milano, der äfven en liten teater fans till elevernas nytta och nöje, utmärkte han sig alltid såväl

i den musikaliska som den dramastiska genren. Under de fyra studieår han tillbragte vid Turins universitet var han allt jemt medlem af flera filharmoniska och filodramatiska sällskap samt aflade der lysande prof på anlag för den sceniska konsten. Efter erhållen grad i jurisprudentia ansågs han derför utan vidare studier färdig för den lyriska scenen, dit han kände sig dragen med oemotståndlig makt. Sålunda debuterade han hösten 1883 i Lecco i operan »Promessi sposi» af Ponchielli, »Giocondas» kompositör, under dennes eget anförande. Sedan sjöng han följande vinter i Verdis »Forza del destino» i Padua, der han sammanträffade med Georgina Sommelius, som ett år derefter blef hans maka. Efter slutade studier för fru Marchesi i Paris hade hon jemte sin studiekamrat Ingeborg Ås (Oselio) i Italien återtagit sin här i Stockholm påbörjade verksamhet vid operascenen och, såsom vi flera gånger omnämnt i denna tidning, med mycket bifall uppträdt på italienska scener.

Våren derpå sjöng signor Bottero i Turin (i »Ruy Blas», »Jone», »Sömngångerskan»), vidare i Florens (»Hugenotterna», »Faust»), Cesena (»Promessi sposi», »Puritanerna»), Genua (»Don Sebastiano»), Corfu (»Faust», »Nabucco», »Salvator Rosa», »Fra Diavalo», »Mignon»). I Livorno sjöng han under loppet af en månad, tre för honom nya roler: kardinalen i »Judinnan», Alfonso i »Lucretia Borgia» och Walter i Verdis »Louisa Miller». Af Edvard Sonzogno, som i Italien är egare af de moderna franska operorna, engagerades han sedan för ett år och sjöng på nytt i Turin, Genua, Florens, Rom och Milano, uppträdande i operorna »Mignon», »Mireille», »Valle d'Andorra», »Pescatori di perle», »Stella» af Auteri-Manzochi och »Flora mirabilis» af Samara etc. Han lät vidare höra sig i Cremona, Trento, Siena och under ett halft år på Malta, då han, utom i några af ofvannämnda operor äfven uppträdde i »Leonora», »Attila», »Aida» och »Barberaren i Sevilla». Under ett års vistelse i Neapel sjöng han i operorna »Guarany», »Ernani», »Muntra fruarna» och »Den stumma från Portici» m. fl. Han blef der hörd och engagerad af den ryktbare amerikanske impressarion Ferrari och begaf sig till Sydamerika, der han under fyra månader sjöng i Buenos Ayres och Montevideo i de flesta af förut nämnda operor. Vid återkomsten uppträdde han åter i Italien och företog till slut sin länge påtänkta resa till Sverige.

Vi kunna af denna beskrifning på hr Botteros konstnärsbana finna, att han under de sju år, som förflutit sedan hans första debut, utvecklat en ovanligt rik och omfattande scenisk verksamhet, vittnande om icke mindre flit än begåfning och mångsidighet. Vi hoppas, att han från sitt gästspel hos oss, hvilket ännu någon tid fortsättes, skall hemföra angenäma minnen, likasom han skänkt oss sådana genom sin framstående konstnärlighet.

Pianots placering och vård.

(Forts.)

Vid placeringen må man vidare taga hänsyn till temperatur och belysning. Först och främst bör man då akta instrumentet för ojemn uppvärmning och derför aldrig ställa det för nära intill en varm kakelugn eller ett fönster som öppnas. Lika orätt är att om vintern låta det stå i ett rum, som endast sällan eller ojemnt uppvärmes, såsom i så kalladt paradrum, hvilket begagnas vid högtidliga tillfällen och då för tillfället uppvärmes, ty vid hvarje temperaturförändring i rummet, och omvexling mellan torka och fukt, blifver instrumentet icke blott ostämdt, utan rent af skadadt eller förderfvadt. Det bör äfven ställas så, att dagsljuset faller så direkt som möjligt på notställaren. Hur ofta finner man icke flyglar uppställda alldeles bakvändt, så att dagsljuset faller bländande in i den spelandes ögon, medan notställaren med noterna äro höljda i djupt mörker. Det är obegripligt hur någon under sådana omständigheter kan spela efter notor; dagsljuset skiner ju dessutom igenom notpapperet, så att notorna på baksidan af bladet ses lika tydligt som dem man skall spela efter. Med hänseende till qvällbelysningen träffar man likaledes på obegripliga tanklösheter. Med största artighet mot pianisten kommer man släpande med lampor och ljus för att göra rummet rigtigt upplyst, men de ställas ofta så obetänksamt, att de blända den spelandes ögon lika starkt, som när instrumentet är ställdt omvändt mot dagsljuset, alltså utan att belysa notorna. All belysning bör deremot arrangeras så, att den faller på notorna utan att den spelande sjelf kastar sin skugga på dessa, alltså med ljushållare å ömse sidor om notställaren eller också högt öfver den spelandes hufvud. Värst är det i detta hänseende med de upprättstående instrumenten. Lampor kunna visserligen anbringas ofvanpå dem, så att ljuset faller direkt på notorna, men vanligen ligger ljuset då äfven i ögonen på den spelande. Begagnas lampor på flygeln eller taffeln å ömse sidor om klaviaturen, böra dessa förses med skärmar, som kasta ljuset *endast* på notorna. På pianinot äro ljusarmar bäst och dessa helst enkla. De dubbla ljusarmarne med fyra tända ljus åstadkomma en ojemn belysning och vanligen får man höra dessa dubbla armar ställa till skrammel. Ett par ljus i enkla armar äro fullt tillräckliga för belysningen, och å ljusen böra då anbringas ljusreflekterande skärmar, invändigt hvita eller sådana af metall (t. ex. i form af ett par fjärilsvingar) fästa med en fjederklämmare kring ljuset. Under manschetterna, som böra finnas för att hindra stearinet drypa på tangenterna, böra gummiringar eller klädeslappar placeras för att förekomma det skrammel, som åstadkommes om manschetten ligger omedelbart på ljuspipan. Det är ej af så ringa vigt, som man skulle kunna tro, att uppmärksamma dessa råd beträffande belysningen, ty den spelandes ögon lider ovilkorligen vid spelningen af en sådan belysning, som låtar ljuset, hvilket skall belysa noterna, ligga in i den spelandes ögon med den på notorna spända blicken. Detta ögonens irreterande verkar för öfrigt menligt på hela nervsystemet samt hindrar en lugn uppfattning och ett lugnt utförande af hvad som skall spelas. Må ingen derför af hänsyn till soffors och andra möblers placering symmetriskt o. s. v. låta pianot blifva styfbarnet vid möblernas arrangement; i första rummet måste, med afseende på hvad nu är sagdt, *pianot* få sig den såväl för denna dyrbara och ömtåliga möbel som för den eller de spelande bästa, d. v. s. den mest rationela platsen. Ett motsatt förhållande visar, att hemmet, der det råder, icke är verkligt musikaliskt eller styrdt af en väl ordnande hand.

Till instrumentets rätta vård hör också, att man låter stämma det regelmessigt och ej blott när det är ostämdt, emedan en hvar intelligent stämmare (och man bör akta sig för andra), hvilken intresserar sig för sitt kall, icke blott reglerar de ostämda strängarna utan också hvarje gång öfverser instrumentet i sin helhet, rengör det från dam och smuts, ser efter att pedalerna göra sitt rätta bruk o. s. v.

För att skona och konservera instrumentet bör man sätta upp dess lock när man vill ha full klangverkan; vid alla andra tillfällen deremot, såsom under öfningstimmarne eller vid undervisningen (så vidt icke ofvannämnda verkan afses) bör man sluta till locket och lägga pianoduken öfver. Härmed gör man instrumentet, sin omgifning och sig sjelf en tjenst: instrumentet skonas för högar af dam, de närvarande eller närboendes öron från störande oljud och buller, den spelandes egna nerver för det starka ljud, som återkastas från det öppna locket. I pedagogiskt hänseende uppnås dessutom den fördelen, att eleven får lära sig att söka få fram en god och stor ton ur instrumentet trots det stängda locket, hvaremot han i annat fall lätt kommer att värdera sin egen tonbildning öfver förtjenst.

Äfven konstnärlig hänsyn kan göra sig gällande i fråga om huruvida det är rigtigt att låta instrumentets (flygelns) lock vara öppet eller tillslutet. I synnerhet vid ensemblespel bör detta noga öfvervägas. I allmänhet kan ej någon

bestämd regel derför uppställas alldenstund rummets storlek och respektive instrumentens styrka dervid måste tagas i betraktande. Men i de flesta fall, när det gäller våra nutidsflyglar med deras stora tonfyllighet, är det nog rättast att icke öppna locket vid ensemblespel utan blott vid utförande af solostycken. För denna regel tala de så ofta hörda klagomålen öfver flygelns oproportionerliga dominerande öfver de andra instrumenten eller sången.

Hvad notställaren beträffar borde hrr instrumentmakare göras uppmärksamma på några obehagliga oegentligheter. Först och främst det genombrutna arbetet, som är en plåga för alla, som äro nödsakade att skrifva på notställaren (alltså icke blott för lärare och lärarinnor utan också för litet hvar af musikidkare) då man med blyartsen kommer att trycka hål i papperet der ihåligheterna på notställaren förefinnas. Såväl pianister som sångare hafva alla något att skrifva in i sina notor vid sjelfva pianot, såsom fingersättning, andhämtning, textförändringar, rättelser och tryckfel, föredragstecken m. m. Notställaren uppfyller derför endast då sitt ändamål, när den är alldeles slät och jemn, framförallt icke genombruten. Dernäst är listen fram- och nedtill på notställaren, med ändamål att förhindra notornas nedfallande ofta så smal eller har en så felaktig rigtning, att den hvarken kan hålla upp tjocka notböcker eller lösa notblad. Hvad pedalerna angår, äro de ofta satta så högt öfver golfvet, att personer med små fötter lätt blifva trötta och måste taga till hjelp en låg pall eller notbok för att nå dem.

Ett noggrant iakttagande af akustikens, dynamikens och rytmikens regler är i musiken ett väsentligt vilkor för dess njutning i högre mening, för smakens och känslans förfining. Den för hvilken det icke är en likgiltig sak om han hör ett utspeladt, ostämdt hackbräde eller en vacker ren flygeltons välljud och fyllighet, den som alltså är i besittning af något sinne för klangverkningar, skall nog efter läsningen af här framstälda anvisningar, i högre grad än förut fästa unppmärksamheten vid dessa yttre förhållanden, som hafva så stort inflytande på ett instruments klang och dess rätta skötsel och vård.

(Efter H. Zopff och »Musikbladet».)

Passionsskådespelen i Oberammergau.

I sydligaste Bayern på gränsen till Tyrolen är den lilla by belägen, som är platsen för de ofvannämnda folkskådespelen. Floden Ammer, eller Amper, ger namn åt distriktet Ammergau, der bergsbyn befinner sig, och flyter sedan norr ut genom Ammersee in uti Donaus biflod Isar. Platsen är obetydlig och afskild från stora verlden, hvilket kan förklara fortvaron af de gamla naiva passionsspelen härstädes, emellertid har den nya tiden tryckt sin stämpel äfven på dessa, i det de framträdt i allt mera fulländad form, särdeles hvad yttre framställningen beträffar, och tilloppet af åskådare har betydligt tillväxt. Sålunda är det icke blott de fromma katolikerna i byns omgifningar, som söka nöje och uppbyggelse i denna sceniska framställning af Kristi »pinohistoria», utan långväga främlingar uppsöka nu den lilla byn för att öfvervara dess folkskådespel. En del af dessa besökare drifvas väl till dem af nyfikenhet, en del åter för att söka religiös uppbyggelse. Vi veta nämligen hur stor rol bilderna och den bildliga framställningen i religiöst hänseende spelar hos katolikerna och, vi kunna tillägga, äfven hos vår tids pietistiska protestanter. Att passionsspelen och religionspassionen stå i intimare förbindelse med hvarandra är naturligt, och de nämnda skådespelen hafva ej blott och bart »geschäft» till motiv, om de än på senare tid i synnerhet varit mycket inbringande. Enligt redogörelsen för de i år förnyade passionsskådespelen hafva desamma lemnat en bruttoinkomst af 700,000 mark, ungefär dubbelt mot förra gången, år 1880; också har hvarje föreställning varit besökt af emellan 5 000 och 8,000 personer. Nettobehållningen torde bli betydlig, ty ehuru 700 personer medverkat, äro omkostnaderna icke så stora, som man skulle kunna tro, emedan lönerna äro mycket små. Så uppbär framställaren af Kristus, Mayer, den högst honorerade, endast 1,000 mark; Kaiphas och korföraren hvardera 800 samt Petrus och Pilatus 700 mark, och de öfriga mindre i förhållande till vigten af sina roler, ända ned till den som spelar tuppen, hvilken gal vid Petri förnekelse, och som endast har 40 mark.

Då de ifråga varande passionsspelen nu ådragit sig så stor uppmärksamhet, finna vi oss ha skäl att här närmare betrakta dem, hufvudsakligen emedan det musikaliska elementet ingår såsom en vigtig faktor vid framställningen. Vi förutskicka en kort historik om pasionsspelen och deras uppkomst. »Passionsspiele» är tyska namnet på de andeliga skådespel eller mysterier, hvilkas hufvudämne var Jesu lidandes historia, men i hvilka äfven helt andra bibliska motiv framstäldes, mer eller mindre sammanhängande med denna, såsom t. ex. Gamla testamentets profetior, Jesu liknelser, hans uppståndelse, himmelsfärd o. s. v. Dessa skådespel uppfördes ursprungligen för påskhelgens firande, och ett sådant, »Ludus paschalis sive de passione domini», finnes ännu qvar från 1100-talet. Under de följande århundradena före reformationen diktades eller omarbetades ett stort antal sådana passionsspel på tyska och uppfördes på en mängd olika orter. I Schweitz och Sydtyskland uppfördes dylika skådespel äfven långt efter reformationen. Särskildt blomstrade passionsspelet i riksstaden Schwäbisch-Gmünd, der det uppfördes sista gången påsken 1803. Från ett 1870 i Bayern utfärdadt allmänt förbud gjordes särskildt undantag för Oberammergau, der ännu på grund af ett under pesten 1634 gifvet löfte, hvart 10:de år ett dylikt skådespel gifves hvarje söndag under sommaren i den lilla byn hvars befolkning till största delen medverkar till förberedelserna af spelen, i hvilka, som vi nyss visat, många hundra af densamma uppträda på sjelfva skådebanan.

Föreställningen, som räcker i inemot 8 timmar, återgifver hela Jesu lidandes historia ända till himmelsfärden och fullständigas ytterligare genom tablåer ur Gamla testamentet samt det hela åtföljande körsånger. I första rummet är Oberammergau-passionen ett skådespel, en tragedi, hvilken såsom sådan enligt sitt verldshistoriska innehåll knappt kan öfverträffas, men den musikaliska delen är ingalunda en bisak. Detta passionsspel är hvarken drama eller oratorium utan *melodram* med orkesterackompagnement. Dithörande musikkårer bestå af en orkester om 35 personer och en kör af 24 sångare, kallade genier eller skyddsenglar, nämligen 7 sopraner och lika många altar, 5 basar och dito tenorer, bland dem ett par solister i hvar stämma, under det köranföraren, kallad prolog, innehar en nästan sjelfständig rol. Egendomligheten hos teatern i Oberammergau — hvilken man i likhet med den ryktbara teatern i nordligare Bayern skulle kunna benämna »festspelsteatern» — ligger deruti, att den består af en betäckt, fast uppförd bakre scen, templet, och en obetäckt stor framscen, hvilken tillåter kören att uppställa sig i halfcirkelform framför templet, då icke dramatiska folkscener förekomma. Kören är nämligen till för att gifva en förklaring öfver de gammaltestamentliga berättelserna, framstälda i lefvande bilder; så snart templets förhänge delar sig och den framstälda bilden blir synlig, delar sig också kören, skridande baklänges, så att åskådarne ha fri utsigt till tempelscenen. När förhänget drages ihop sluter sig också kören åter i halfkrets för att nu inleda handlingen ur Nya testamentet, hvarunder han sjelf drager sig undan genom pelargången. Körens verksamhet är alltså icke aktiv men likväl rätt betydelsefull och ganska ansträngande, om man besinnar att tiden för representationen upptager åtta timmar, och att kören är utsatt för oväder af alla slag.

Hvad orkestern beträffar, så är denna likasom i Bayreuth-teatern fördjupad.

Jemte stråkorkestern fins särskild messingsmusik; samtliga medlemmarne i denna likasom i skådespelaresällskapet måste vara personer från byn. För den som icke bevistat dessa föreställningar äfvensom för åhörarne vid dem är det knappast fattligt hur detta enkla landtfolk kan gå i land med ett så stort och svårt företag. Icke blott hvarje solostämma utan äfven kören sjunger sina partier utantill, samspelet och körernas infallande sker med förvånansvärd precision, och den dynamiska vexlingen mellan piano och forte, till och aftagande styrka, iakttages så väl, som om det framställdes af yrkessångare. Oberammergau är också en by af naturkonstnärer, der idealismen och den religiösa andan i förening skapat en sådan verklig hänförelse.

Likasom den nu begagnade texten, härstammande från århundradets början, 1811—1815, på grundvalen af den gamla framställningen blef omarbetad af en andlig i det närbelägna klostret Ettal, så är också musiken till passionsspelet af en i Oberammergau infödd person, skollärare och organist, Rochus Dedler, 1810—11 komponerad och sedan omarbetad 1814. Orkestern har att jemte en kort ouverture utföra ackompagnementet, som är enkelt och lättfattligt. Tonmålningar och bullrande stycken förekomma naturligtvis icke; enkelheten i det religiösa innehållets sammansättning och långdragenheten förbjuda allt konstmakeri. Rytmen är ofta öfverraskande, påminnande om något gammalt danstempo, till dess kören kommer och lägger allvar i saken. Sången består dels af arior och recitativer dels af manskörer och blandade körer. Är än hela byn en skola för sång och spel, så förefaller det dock märkvärdigt att så många vackra röster här kunna samlas. Körledaren, smeden Jakob Rutz, står med sin sympatiska röst och sitt naturliga föredrag alls icke ensam; alla solisterna, i sin ädla, presterliga drägt, sjunga med andakt och känsla. Om den ifver och flit hvarmed saken omfattas kan man göra sig ett begrepp, då dirigenten, läraren Gruber, berättar att han hållit 96 kör- och orkesterrepetitioner. Åhöraren bör köpa sig den billiga körtexten, men handlingens text är öfverflödig. Man har uppmanat Oberammergau att i år fullständigt omändra den gamla texten och den Dedlerska musiken, och mer eller mindre kompetenta personer ha erbjudit sig till utförande af denna modernisering och omskapelse, men pietetsfullt och lydande en riktig känsla har byfolket hållit fast vid det gamla, och så hafva vi i behåll det af fäderna ärfda melodramat, om också på en ny scen och med nya praktfulla kostymer.

De ofvannämnda uppgifterna hafva vi hufvudsakligen från en hr H. R. Schäfer ur N. M. Z. Vi vilja till slut anföra hvad en så kompetent domare som Edv. Hanslick har att säga om dessa passionsspel. I ett bref till prof. Billroth, intaget som följetong i »N. Fr. Pr.», yttrar han sig derom på nedanstående sätt, efter att ha beskrifvit det martyrskap han, likasom andra besökare af festspelen, varit underkastad genom strömmande regn, bottenlösa, smutsiga vägar, kyla och fukt på den obetäckta delen af teatern samt dyra inträdespris.

»Den högsta aktning förtjenar det vackra allvar, den inre samhållighet och det uppbjudande af alla andliga och fysiska krafter, hvarmed samtliga framställare gå till sitt arbete. Fullt ett år före spelens uppförande begynna de regelbundna öfningarna. Besättningen af rolerna sker genom val, hvarvid alla inflytelserika män i församlingen afgifva sina röster. Valdagen är för hela trakten en vigtig dag. Den börjas med en högtidlig gudstjenst, och resultatet af valen motses med stor spänning af hög och låg. Vid besättningen af rolerna är det icke blott talangen och de yttre företrädena som äro bestämmande utan äfven det sedliga uppförandet. Så var för Marias rol ursprungligen en vacker och talangfull flicka utsedd; — då ett rykte spred sig, att den stackars flickan underhöll en kärleksförbindelse, tog man rolen ifrån henne. Mindre väl står det till med musiken i passionsspelen, än med den dramatiska framställningen. Musiken intager för stort rum och är till komposition och utförande af tvifvelaktig beskaffenhet. Orkestern är efter mönstret i Bayreuth osynlig; man kunde emellanåt önska att den äfven vore ohörbar. Den är visserligen ej larmande men ofta oren. Före hvar och en af de dramatiska scenerna (föreställningarna), 18 till antalet uppställer sig kören af män och qvinnor, kostymerade som genier, på framscenen; reciterande föresångare tillkännagifva hvilken handling som närmast skall följa, och kören följer med fromma betraktelser. Om man icke visste, att kompositionen härör från en bayersk byskollärare från förra århundradet, skulle man gissa sig till det. Det är den verkliga landtliga stilen i den tidens smak, en efterapning af Haydns, utan ett spår af originalitet, vek, kraftlös och enformig. Under de första scenerna kan man låta sig nöja med denna hedervärda perukstocksmusik, som ju är helgad genom traditionen, men när den fortsättes allt längre och längre, tills den slutligen vid solens nedgång har omslingrat en såsom en Boa, — då kan endast den behålla tålamodet, som af idel fromhet icke vidare hör på den Dertill kommer att naturen icke utrustat de hederliga sångarne och sångerskorna i Oberammergau, hvarken med goda röster eller allt för fint gehör. Visserligen ha vi ej här att göra med konstnärer utan med hedervärda, af skolläraren samvetsgrant inlärda naturalister, derför måste vi erkänna att det som presteras länder de utförande till all heder såsom sådana; men det är den inre motsägelsen, hvilken vi ej kunna resonera bort, hur mycket än ett och annat deruti kan tillfredställa oss. Det är för konstladt, för framskridet såsom naivt folkspel och för ofullkomligt såsom konstprodukt inför en internationel publik, som betalar tio mark för sin plats. Förr i tiden spelade Oberammergauborna passionshistorien med blygsam utrustning, endast till egen och grannars uppbyggelse. Så var det ännu när Edvard Devrient, gripen af folkspelets naiva skönhet och fromma enfald, för 50 år sedan för första gången berättade derom i Allgem. Zeitung. Under de nästföljande 20 åren var det en produktion för hela Tyskland, nu är det en europeisk dragkraft alldeles som det Wagnerska Bayreuth, endast tio gånger starkare besökt, emedan det alltid låter vänta på sig i tio år. Jag har för några år sedan i en förstad till Inspruch, sedan i Brixlegg, sett heliga komedier uppföras, hvilka ännu företedde enkelheten hos ett af bönder uppfördt teaterstycke, speladt med tyrolerdialekt och i rätt märkvärdiga kostymer. En andäktig bondförsamling frågar mindre efter prakt och historisk noggrannhet i kostymer m. m.; i Oberammergau har dock den ursprungliga karaktären hos passionsspelet under tidernas lopp undergått en fullkomlig förändring. Icke så, att man hos framställarne märka ett affekteradt sätt eller fåfänga — de göra tvärtom odeladt intryck af fullkomlig ärlighet — men hela föreställningen har upphört att vara natur utan att dock ha uppnått höjden af medveten konst.

Hvad som ovilkorligen skadar totalintrycket af hela produktionen är den allt för stora längden; den verkar tröttande. Om nu åskådarne hela dagen igenom sitta der i regn eller glödande solhetta, så äro de alla till slut halfdöda — Engelsmän och bönder alltid undantagna. Föreställningen, som (med en paus af en timmes tid till utfodring) räcker från kl. 8 på morgonen till ½ 6 e. m. kunde lätt förkortas med tre timmar utan att något vigtigt eller nödvändigt behöfde uppoffras. Hur mycket är det ej som onödigt upprepas! Den *musikaliska* delen tål vid och borde underkastas den största reduktionen; jag skulle vilja stryka hälften af de fadda, monotona sångerna, som antingen berätta oss hvad vi sjelfva se eller föreskrifva oss de känslor vi såsom fromma kristna ovilkorligen måste erfara».

Den af Hanslick sjelf uppställda frågan, om passionsspelen i Ammergau förtjena en besvärlig och kostsam resa, besvarar han sålunda, att han inskränker sig till erkännandet att det visserligen är nöjsamt och lärorikt att en gång ha sett dem, men han framhåller också att hvad som är nöjsamt och lärorikt äfven möter en på otaliga andra vägar,

och sålunda tyckes Hanslicks bekännelse mera likna ett nekande än ett jakande svar på frågan.

Chopins omdöme om komponister.

En fransman, samtida till Chopin, har öfver pianisterna från första hälften af det snart tilländalupna århundradet uttalat följande korta och något märkvärdiga kritik: »Thalberg är en konung, Liszt en profet, Chopin en skald, Herz en advokat, Kalkbrenner en trubadur, madame Pleyel en sibylla och Döhler en pianist». Af alla dessa slagord är endast rigtigt, att Chopin var en skald och Döhler en pianist. Chopin sjelf har ej i Thalberg sett någon konung, i Liszt någon profet och i Herz någon advokat, såsom man kan finna af den utmärkta skriften: »Fredrik Chopin såsom menniska och musiker» af Friedrich Nicks.

Chopin egde ej någon synnerlig förmåga att rätt bedöma sin tids komponister, och hans sympatier för betydande musiker voro ej särdeles stora. Bland alla tondiktare skattades af honom Mozart högst Man berättar om Chopin, att han på sina resor förde med sig antingen partituret till »Don Juan» eller Mozarts »Requiem». Ännu såsom döende bad Chopin furstinnan Czartoryska och en fransk pianist att spela för honom stycken af Mozart. Frågan hvarför Chopin i Mozart ärade sitt ideal och en i första rummet af Gud begåfvad tondiktare besvarar Liszt med den anmärkningen att Mozart mera sällan än någon annan komponist nedlät sig att öfverskrida den linie, som skiljer det förnäma från det simpla. Chopin uppskattade i Mozarts verk den oinskränkt herskande tjusningsmakten, behaget och den lyckliga harmonien, denna fulländade älskvärdhet, som ej är bemängd med någonting groft, hårdt, otympligt, osundt och excentriskt. Lika fullt gick, såsom Liszt berättar, Chopins »sybaritism» i renhet och hans känslighet för det menskligt låga så vidt, att han till och med i »Don Juan», i detta odödliga mästerverk, anmärkte »beklagansvärda» ställen.

Utom Mozart värderade Chopin mest J. Seb. Bach. Genom Bach-spel hade han förberedt sig till sina konserter och tillhöll sina elever att studera den odödliga Leipzig-kantorns Suiter, Partitas, Preludier och Fugor. Såsom bästa medlet till framsteg i pianospelning framhöll han »de toujour travailler Bach».

Under det Bach och Mozart voro Chopins gudomligheter, ärade den nervöse tondiktaren Hummel, Field och Moscheles såsom sina vänner. Chopin spelade af Hummels kompositioner helst hans Konserter, Septetten och Fantasierna samt studerade med sina elever Fields Nocturner och Konserter, dem han vid föredraget försåg med utsökta prydnader. Ve dock den pianist, som understod sig att förfara på samma sätt med Chopins egna kompositioner. Liszt har en gång gjort det, och Chopin var utom sig af förargelse.

Chopin tyckte också om Moscheles' duetter och föredrog dem gerna, likasom han med förkärlek använde dem åt sina elever. Märkvärdigt nog var Schuberts betydelse ej fullt klar för denne graziernas bortklemade älskling. Chopin beundrade obegränsadt Schuberts »Divertissement hongrois», och äfven de fyrhändiga Marscherna och Polonäserna spelade han ofta med sina elever; hans Sonater, Impromptus, »Moments musicals» deremot voro för Chopin antingen alldeles okända eller af ringa värde. De Schubert'ska sångerna nekade han ej sitt erkännande, dock hörde han ogerna sådana bland dem, hvilkas konturer voro för skarpa för hans öra, »der känslan visar sig likasom naken; der man, så att säga, känner smärtans kroppsliga uttryck», såsom Liszt uttrycker sig. Allt hårdt och vildt verkade frånstötande på Chopin, som lär ha sagt om Schubert: »Det upphöjda förbleknar när det efterföljes af det simpla och triviala».

Ehuruväl Chopin ofta anmärkte: »Det gifves blott en skola, den tyska», har han likväl icke erkänt flera betydande tyska tonmästare till sitt fulla värde. Så hade han mycket dunkelt begrepp om C. M. v. Webers betydelse. Äfven Beethovens verk beundrade han blott till en del; de tycktes honom för sträfva till sin natur. Såsom Liszt menar, var för honom Beethovens verk till sin byggnad allt för atletiska, deras uttryck för våldsamt, deras lidelse för häftig för att behaga honom. Chopin sade, att Beethoven följde honom till himlen för att i nästa ögonblick åter kasta honom till jorden »ja ned i smutsen». Att ett sådant märkvärdigt omdöme kunde uppstå urskuldades knappast af den omständigheten, att Chopin alls icke kände Beethovens förnämsta verk.

Mendelssohns behagliga, formfulländade musik föreföll Chopin »trivial», och han ansåg att Mendelssohn aldrig skrifvit något bättre än den första bland »Lieder ohne Worte». I synnerhet förekommo honom vissa piano-passager, framför allt de i brutna ackord, gammalmodiga.

Icke heller Schumann fann nåd inför Chopins ögon; särskildt yttrade han om »Karneval», att denna ej var någon verklig musik. Då har, som man vet, Schumann rigtigare uppfattat Chopins värde och kraftigt ingripit för honom.

Med rätta kunde Chopin ej lida virtuosmusik. Så fann Chopin Kalkbrenners »bullrande virtuositet» och »dekorativa sentimentalitet» ledervärdig; han föraktade Thalbergs ytliga elegans och hade åtskilligt att anmärka rörande Liszts omskrifningar (paraphraser). Äfven Meyerbeers musik fann han hjertans tråkig, likasom han öfverhufvud blott erkände sådana tonverk, som icke upprörde hans sjuka nerver, sådana alltså, hvilka hade en mi'd och glad karaktär och som stodo i samklang med hans aristokratiska natur.

Chr. Glucks sista grafläggning i Wien.

Den 30 sept. blefvo Glucks jordiska qvarlefvor i närvaro af representanter för Wiens musikverld nedsatta i centralkyrkogården. Efter likets uppgräfning lades det i den konstnärligt utrustade metallkistan, som var uppställd i kapellet på den katolska kyrkogården i Matzleinsdorf. Kl. 3 e. m. anlände konstinstitutets och föreningarnes delegerade för att ledsaga Glucks qvarlefvor till deras sista hvilorum. De flesta deputationerna medförde kransar; hofoperateaterns var bunden af lager och palmqvistar, behängd med sorgflor och försedd med anstaltens namn på svartgula band. Det imposanta tåget inträffade emot kl. 4 vid centralkyrkogården. Midt emot ingången till tondiktarnes graflund, i anläggningen för historiskt märkliga personer, mellan generalerna Hess', Uchatius' och Johns grafvar, hade man uppsatt ett praktfullt tält. Hit fördes kistan, och kransarne grupperades omkring fotställningen. Till venster om kistan låg på ett litet bord, täckt af en svart duk, den från den gamla grafvården uttagna minnestaflan af sten och Glucks porträttrelief. Båda äro bestämda för staden Wiens historiska museum. Taflan har följande inskrift: »Här hvilar en rättskaffens tysk man, en ifrig kristen, en trogen make, riddar Christoph von Gluck, den höga tonkonstens härlige mästare. Han dog d. 15 november 1787». Kring tältet hade en stor mängd sorgklädda personer samlat sig jämte dem som gingo i processionen samt hofoperans manskör. Efter den kyrkliga jordfästningen sjöngs »Libera». Kistan fördes nu förbi Beethovens och Schuberts grafvar och Mozarts minnesvård längs en vacker häck, vid hvars ända grafven ligger. Den renoverade stenen, förskrifvande sig från 1846 (Glucks 132:a födelsedag), var uppställd på ett klippunderlag. Bakom buskaget, som omgaf denna plats voro damer och herrar tillhörande operakören posterade och under ackompagnementet af blåsinstrument uppstämde dessa en kör ur Glucks opera »Orpheus och Eurydice». Då kistan blifvit nedsänkt yttrade direktör Jabn: »Så hafva vi då från den obemärkta grafven fört dina jordiska qvarlefvor, du odödlige, hit till en kungagrift, till en plats, som det tack-

samma Wien beredt åt snillefursten. Hvem vore värdig att nog prisa hans ära, förkunna hans storhet! Dertill äro ord för svaga, språket för armt. Så må då hans egna, oförgängliga toner och sånger stiga upp till de stores och ryktbares ljusa sfärer, förkunnande vår tacksamhet och hela verldens beundran.» Nu följde en andra kör ur »Orpheus», till hvilken åhörarne andäktigt lyssnade, och dermed slutade högtidligheten. Kransarne nedlades i grafven.

Det är en hufvudstad värdigt att så på sin förnämsta grafplats bereda rum åt de jordiska qvarlefvorna af landets berömda män, dermed likasom i ett pantheon samlande dem och görande deras minne hedradt och lefvande i vida kretsar för långliga tider.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Okt. 10. Mozart: *Figaros bröllop.* — 11. *Första symfonikonserten.* 1. Gade: Ouvert. »Michel Angelo»; 2. Mozart: Symfoni, C dur (komp. 1788); 3. Neruda: Notturno för stråkork. (ur Suite op. 24), »Scenes bohémiennes» (op. 42) för ork. — 12. Meyerbeer: *Robert af Normandie.* — 13, 15, 19. Verdi: *Ernani*, (Silva: signor Bottero, 1:a upptr.; Carl V: hr Lundqvist.) — 17, 20, 25, 29. Thomas: *Mignon*, (Lothario: hr Bottero; Mignon, Philine; fru Edling, fröken Karlsohn; Wilh. Meister, Laërtes, Fredrik: hrr Ödmann, Rundberg, Henriksson.) — 22, 24, 27, 30. Gounod: *Faust*, (Mefistofeles: hr Bottero; Margareta: frk. Petrini, 3:e debut; Faust: hr Ödmann.) — 26, 31. Mozart: *Trollflöjten* (Papageno: frk. Rigmor Parsberg, 1.a debut; Nattens drottning, Pamina: fruar Östberg, Heintz; tärnorna: frk. Karlssohn, fru Strandberg. frk. Sundström; genierna: fruar Lindström, Strömberg, frk. Pettersson; Sarastro, Tamino, Talaren, Papageno, Monostatos: hrr Sellergren, Lundmark, Lundqvist, Edberg, Rundberg.)

Vasa-teatern. Okt. 10—24, 31. Millöcker, C.: *Stackars Jonathan* (31/10 Harriet: fru Jensen-Lindström). — 26, 27, 29, 30. Sullivan: *Mikadon.* — 28. Dellinger: *Kapten Fracassa.*

Svenska teatern. Okt. 22—28, 30. *Niniche*, kom. m. sång; musik af Boullard, (Niniche: fru Lundberg; Grégoire: hr Bernt Johannesen, gäst; 30/10 hr Engelbrecht).

Berns' Salong. Okt. 12. Hr Albert Arveschous matiné (bitr. frk. Petrini, hr Lang.)

Vetenskapsakademien. Okt. 28. *Kammarmusiksoaré* af hrr. Aulin, Sjöberg, Bergström, Carlson med bitr. af fru Ida Åquist: 1. Beethoven: stråkqvartett (Ciss moll) n:o 14 op. 131: 2. Fauré, G.: Sonat för violin o. piano (A dur); 3. Mendelssohn: stråkqvartett (Ess dur) op. 12 n:o 1.

Om Kgl. operan ännu ej haft några nyheter på sin repertoar, så har dock åtskilligt nytt förekommit i fråga om rolbesättningen. Främst ha vi att fästa oss vid signor Botteros gästspel, hvarom vi förut i detta nummer yttrat oss. I de operor, hvari han uppträdt, har han också erhållit goda samspelare, hvilket länder direktionen till beröm. Så har hr Lundquist återinträdt som Carl V i »Ernani», till fromma för rolens vokala framställning, hr Ödmann har stått vid hans sida i »Mignon» och »Faust» och fruar Östberg, Edling hafva i »Ernani» och »Mignon» innehaft hufvudpartierna, fröken Petrini den qvinliga hufvudrolen i »Faust». Salongen har också vanligen varit fullsatt vid Bottero-representationerna och bifallet särdeles lifligt. De öfriga rolerna i dessa operor ha äfven utförts tillfredsställande af sina förra innehafvare, hvilket äfven kan sägas om hr Henrikson, som fått en ny uppgift, Fredrik i »Mignon». Fröken Petrinis tredje debut såsom Margareta kan anses ganska lyckad. Hennes i spel som apparition behagliga framställning, hennes klockrena och vårdade sång gjorde hennes Margareta mycket sympatisk. Äfven åt scenerna i kyrkan och fängelset förlänade hon intresse och torde med förnyad framställning af rolen inlägga ännu mera dramatisk kraft i densamma. Reprisen af »Trollflöjten» kunde ha varit mera lyckad, men det säger sig sjelft, att när operans bästa krafter måste anlitas så, som det skett i de först nämnda operorna, så måste dessa sparas och krafter af andra ordningen äfven komma till användande. Att likväl fru Östberg såsom nattens drottning framstått såsom en förmåga af första ordningen känna vi väl, och naturligt erkändes detta äfven nu af publiken. Hr Lundqvist som Talaren är ju äfven förträfflig på sin plats och hr Sellergren är en ståtlig Sarastro, som vid detta tillfälle också utförde sitt vackra sångparti erkännansvärdt, men för öfrigt kunde hufvudpartierna ha varit i bättre händer. Fru Heintz som Pamina är rätt behaglig till apparition, men hennes sångkonst saknar dock ännu den utbildning som fordras för vinnande af en säker intonation och röstbehersknig samt rätt nyanseradt föredrag. Hr Lundmark lämpar sig ej rätt väl för seriösa roler såsom Taminos, och den gutturala tonbildningen verkar störande. Hr Edbergs Papageno saknade fullt naturlig lifighet och den mörka timbren i hans sång lämpar sig ej för rolen. Näst fru Östberg tycktes oss den unga debutanten fröken Parsberg vinna publikens stora bifall genom sin lifliga Papagena. Rolen är liten, men hon glänste fram i den som en solstråle och gjorde nog litet hvar nyfiken på att få göra ytterligare bekantskap med den unga sångerskan i en större rol.

Af konserter hafva vi sedan vår sista redogörelse att efter tidsföljden först omnämna hr Albert Arveschous matiné, hvars program anfördes i vårt förra nummer. Konserten gafs inför ett talrikt auditorium, som genom upprepade bifallsyttringar visade sin belåtenhet. Hr Arveschous vackra och så till styrka som omfång mäktiga stämma i förening med ett vårdadt föredrag verkade också anslående. Man kunde endast anmärka, att de sånger han valt voro väl seriösa; sådana af lifligare karaktär skulle ha gifvit mera omvexling åt konserten och visat hans konst mera mångsidig. De som biträdde hr Arveschou rönte äfven lifligt och rättvist erkännande.

Vid första symfonikonserten fick man första gången se hr Fr. Neruda anföra en sådan. Den utmärkte violoncellisten ådagalade också en eminent förmåga som orkesterledare, och allt hvad som utfördes gick med utmärkt precision. Af hr Nerudas egna kompositioner vann den vackra Notturnon så stort bifall, att den måste bisseras. Äfven hans andra komposition visade originalitet och god orkesterbehandling. Mot Mozartsymfonien kunde man anmärka väl hastiga tempi, särdeles i andantet.

Första kammarmusiksoarén gafs denna gång inför större publik än förr, och utfördes de särskilda numren med stor talang, särdeles gjorde denna sig gällande i Beethovens svåra qvartett, en af hans sista och mindre lättfattliga, utgifven på hans dödsår. Utrymmet saknas oss att nu taga den märkliga kompositionen i närmare skärskådande. En originel duett af en yngre mindre bekant fransk komponist, följde härpå, utförd med förträffligt samspel; något mera kraft i pianopartiet kunde emellertid ha varit på sin plats i vissa delar. Mendelssohns sköna qvartett med den förtjusande canzonettan i folktou och dennas lifliga mellansats afslutade soarén. Canzonettan måste gifvas da capo, och publiken visade sin tacksamhet för aftonens stora musiknjutning i varm hyllning af de till den medverkande.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. En repris af Wagners »Tannhäuser» är att motse med Leonard Labatt i titelrolen. Hr Labatt har under en del af sommaren vistats i hufvudstadens närhet såsom gäst hos grosshandlare J. Bäckström å dennes landtegendom och lär snart tillträda ett engagement i utlandet. — Fröken Ida Moritz debut lär inom kort ega rum. Frk. M. har dels här dels i Paris idkat sångstudier. — *Undina* säges det balettdivertissement komma att kallas, hvarom vi förut talat och som skall gifvas tillsammans med 1 akts-operan »Cavalleria rusticana», hvilken torde få titeln »Siciliansk hämnd». Texten är öfversatt af kand. Helmer Key som öfversatt »Otello».

— Nästa symfonikonsert kommer att gifvas lörd. d. 8:e d:s, under hr Nerudas anförande.

Musikaliska akademien. Vid allmänt sammanträde i torsdags utsågs till

kamrer vid akademien efter aflidne Jul. Bagge f. d. konsertmästaren, kamreraren vid hofkapellets pensionskassa Fridolf Book, som erhållit förvaltningsutskottets förord.

Filharmoniska sällskapet. Under sällskapets repetition d. 27 okt. utfördes för första gången kammarmusik, nämligen Edv. Griegs nya sonat n:r 3 c moll för violin och piano af konsertmästaren Ferd. Grobe och fröken Ellen Dorph. Hr Grobe, elev af Joachim, är anställd såsom konsertmästare i den nya filharmoniska orkestern.

Abonnementsteckningen till sällskapets konserter har i år vunnit en särdeles stor tillslutning, och antalet abonnenter lär redan uppgå till närmare 300.

Fröken Ellen Nordgren afslutade d. 21 okt. sitt gästspel i Köpenhamn. Hon uppträdde såsom Ortrud i »Lohengrin» under det lifligaste bifall från fyld salong. Sångerskan har, skrifver en dansk tidning, såväl i »Aida» som »Lohengrin» varit utmärkt och ådagalagt både dramatisk och vokal begåfning i så ovanlig grad, att hon med säkerhet kan sättas främst af alla de — ej få — unga förmågor, som under senare säsonger försökt sig å Köpenhamns operascen.

Fröken Mathilda Jungstedt har före sin afresa till Paris med biträde af pianisten L. Lundberg, gifvit konserter i sin födelsestad Norrköping och i Göteborg.

Albert Arveschou med fru lemnade för en vecka sedan vårt land för att begifva sig till Newyork och der återtaga sin verksamhet vid S:t Georges church.

Hr Tor Pyk, en broder till Louise Pyk, har gifvit en talrikt besökt konsert i Göteborg. Konsertgifvaren eger en stark och välljudande tenor, hvilken är egnad att ingifva de bästa förhoppningar för framtiden.

D:r Osvaldo Bottero mottogs i tisdags i audiens af konungen, för hvilken han föreställdes af direktör C. Nordqvist. Konungen underhöll sig derefter en längre stund med den utmärkte konstnären.

Af Siegfried Salomans »Diamantkorset», den med rätta så värderade och omtyckta komiska operan, hvars återupptagande under de nuvarande förhållandena vid K. operan emellertid ty värr torde höra till det omöjliga, föreligga nu separataftryck ur den af oss förut omnämda fullständiga klavérutdragsupplagan: 1) ouvertyren för 4 händer; 2) Ballettmusik; 3) Duett (Zéphyrine, Baduto); 4) Entreakt och duett (Zéphyrine, Therèse); 5) och 6) Romanser (Zéphyrine); 7) Serenade (Baduto), och 8) Duett (Zéphyrine, Baduto). Sångnumren äro försedda med *svensk* och tysk text. Förläggare är, som man vet, den ansedda firman Ed. Bote & G. Bock, hofmusikbokhandlare i Berlin.

(D. N.)

Ny violinkonsert af hr *Tor Aulin* lär nyligen vara fullbordad. Konserten i tre satser, den andra i ordningen af den talangfulle komponisten, lär först komma att spelas i Kristiania, troligen sedan här å någon symfonikonsert.

De resande teatersällskapen befinna sig vid november månads början i följande städer: *Bosins* i Örebro, *Carlbergs* i Vexjö, *Collins* i Nyköping, *Fröbergs* i Upsala, *Rydbergs* i Venersborg, *Selanders* i Finland och *Smitts* i Jönköping.

Ett fenomen inom musikverlden. En tolfårig gosse i Eugeniahemmet, som är alldeles blind och nästan döf för talljud med en af fistelgång förderfvad vensterarm, har lärt sig spela fiol. Han håller då naturligen fiolen i högra handen och stråken i den venstra, hvarför strängarne äro placerade tvärt emot det vanliga. Det märkvärdiga är att han hör musikljudet lika väl som någon annan, hvilket är sjelfva fenomenet. Orsaken hvarför hans lärare gjort detta experiment är att han sett tvänne fiolspelare utan att vara vanlytta spela med venstra handen. Den ena af dessa var den framstående violinisten Rancheray och den andra en dräng i Vermland.

Fröken Signe Hebbe tillkännagifver i annons å sista sidan, att hon fortfarande gifver lektioner i sång, dramatik, plastik och rolers inöfning. Fröken H:s utmärkta undervisning i dessa ämnen är för väl känd och dokumenterad att behöfva någon rekommendation.

Fru Maria Pettersson, född Konow, har åter börjat sina sånglektioner och, såsom annons å sista sidan visar, flyttat från Drottningatan till Regeringsgatan.

Sällskapet för svenska qvartettsångens befrämjande tillkännagifver i en annons å sista sidan utgången af 1889 års täflan och att tiden för deltagande i årets pristäflan tilländagår den 15 nästk. december (om täflingen se vidare Sv. Musiktidning 1 sept. 1890, n:r 13).

Göteborg. »Per Svinaherde» utfördes på Stora teatern här d. 26 okt. i lysande uppsättning och med stor framgång. Hr Linden sjöng prinsens parti, fröken Lindegren prinsessans, fröken Hamberg Lisas och hr Nilsson Hans'. Prof. Hallström var närvarande och blef flere gånger inropad. Fröken Gerda Grönberg, som lemnat Bosinska sällskapet, har i stället engagerats här.

Gefle. Musiksällskapet *Concordia* valde vid sammanträde d. 14 okt. till ordförande d:r Rob. Sandberg, till sekreterare landskamrer Ström, till skattmästare rektor Edlund, till musikanförare direktör Björkegren, till bibliotekarie och repetitör hr Emil Nyström samt till direktriser borgmästarinnan Melin och fru Björkegren.

Upsala. Sullivans »Mikadon» har uppförts här af Fröbergska sällskapet med elegant uppsättning och under stort bifall. Yum-Yum återgafs behagligt och förträffligt i sång som spel af fröken Håkanson, Katisha utmärkt af fru Högfelt-Åberg. Hrr Lindberg, Ullberg och M. Fröberg utförde resp. Nankipuh-, Kokos och Mikadons roler.

Kristiania. Hr Wilh. Kloed berättas ha erhållit fast anställning som sångare och regissör för operaafdelningen vid teatern härstädes. Gounods »Faust» uppfördes här d. 22 okt. med fröken Oselio som Margareta, hr Kloed som Faust och hr Bjarne Lund som Mefistofeles. Framgången var storartad. Samtliga voro föremål för stormande applåder, i synnerhet fröken Oselio. Konserter hafva gifvits här i oktober, en af Edvard Grieg och en af Gina Oselio. Den förre var i synnerhet vid sin konsert föremål för storartad hyllning.

Köpenhamn. Fröken Anna Pettersson har som Niniche på Folkteatern här skördat stort bifall.

Leipzig. Otto Hegner, den 13-årige pianisten, som i England och Amerika väckt så stor beundran, har nu äfven låtit höra sig i Tyskland, första gången på en Gewandhauskonsert härstädes. Under ett äkta barnsligt uppträdande utvecklar denne unge virtuos en förvånansvärd konstnärlighet både i mirakulös taktik och mogen, sjelfständig uppfattning. Han spelade här bl. a. Chopins E-moll konsert och Berceuse samt Wagner-Listzs »Spinnerlied» ur »Flygande Holländaren».

Dödsfall.

Lajarte de, Théodore Edouard, arkivarie vid stora operan i Paris, talangfull kompositör af mindre operor och operetter, militärmusik m. m. samt ansedd kritiker och musikskriftställare. Född den 10 juli 1826 i Bordeaux, † den 26 juni i Paris.

Hvarjehanda.

En presentation. Helmesberger i Wien, en fyndig skämtare, befann sig en morgon i sällskap med en Wienjornalist, librettofabrikant, som var bekant för sina »annekteringar». På Ringstrasse mötte de komponisten Delibes, som vistades i Wien för uppförandet af sin ballet »Coppelia». Hellmesberger stannade och presenterade de båda herrarne för hvarandra sålunda: »Monsieur Delibes» och — pekande på librettodiktaren — »Monsieur le Dieb (tjuf).

Obetydlig skilnad. I ett sällskap hos furstinnan X. vände sig en professor till konsertsångaren B. med de orden: »Är ni *humanist* också?» — »Bara *Schumanist*» svarade sångaren.

För hvarje musikaliskt hem rekommenderas

SVENSK MUSIKTIDNING,

innehållande **populär läsning i musikaliska ämnen,** instruktiva artiklar om musikundervisning etc., biografier med **porträtter, följetonger, notiser** om musikverldens tilldragelser m. m.

Tidningens årsprenumeranter erhålla **musikbilagor,** (omkring 14 sidor) af *god* och *lätt utförbar* **sång-** och **pianomusik.** Tidningen utkommer 2 gånger i månaden (utom juli—aug.); Pris pr år **5** kronor. Prenumeration sker direkt hos Redaktionen Olofsgatan 1, i bok- och musikhandeln; för landsorten bäst **å posten.**

OBS.! *I alla hem, der musik idkas, kan den i vår tid allt för mycket försummade musikbildningen tillgodoses genom en facktidning, sådan som* Svensk Musiktidning, *hvilken i år upplefver sin 10:de årgång och som af pressen ständigt rekommenderats såsom väl fyllande sin uppgift att vara ett organ för musikbildningens spridande i vårt land.*

Palm & Stadlings
Piano- & Orgelmagasin,
Malmskilnadsgatan 40,

stort lager af Pianinos, Flyglar & Orglar från Ibach & Sohn, Schiedmayer, Kohl, Francke, Mason & Hamlin, Smith, Chicago Cottage Organ C:o m. fl. framstående in- och utländska fabriker. Pianos med **Jankó-klaviatur** samt Pianos med orgelpedal för musikstuderande, Orgelorkestrion, Reformorglar m. fl. nya uppfinningar.

Lång garanti, billiga priser.

Äldre instrument tagas i utbyte.

C. H. BILLBERGS
Pianofabriks,
Göteborg,

välkända, in- och utrikes prisbelönta tillverkningar af

Flyglar & Pianinos

rekommenderas; särskildt dess nykonstruerade

Resonator-Pianinos.

(Nord. Ab. Göt. 4198 × 6)

Priskuranter gratis och franko på begäran.

Alla sorters

Musikinstrument,

färska **italienska strängar** och **tillbehör** i parti och minut

Bäst och **Billigast.**

Pianinos

af Hofleverantören till H. M. Konung Oscar II — **Bröderna Hals,** till **fabrikens priser.** Äfven med 15 Kr. månadtlig afbetalning **utan** höjning i priset eller ränta, samt utan att någon summa mer än månadsbetalning erlägges vid köpet. Priser: Kr. 600, 700, 800, 1,000.

G. Malmgrens Instrumenthandel
Göteborg. (C. T. Ö.)

Pristäflan.

Deltagarne i den af Sällskapet för svenska qvartettsångens befrämjande år 1889 anordnade pristäflan underrättas härigenom, att prisnämnden ansett hvarken första eller andra pris kunna utdelas, hvaremot tredje priset tillfallit hr Erik Åkerberg för qvartetten: »Klingen vida, tunga klockor».

På förslag af prisnämnden har beslutats inköpa tre qvartetter, komponerade af hrr O. F. Hagman, A. M. Myrberg och C. Kruse.

Öfriga täflande torde låta afhemta de ingifna kompositionerna hos Sällskapets sekreterare, Carlaplan 4, 4 tr. kl. ½ 9—½ 10 f. m.

Tiden för deltagande i årets pristäfling tilländagår den 15 nästkommande December. Fullständigt tillkännagifvande om denna täfling finnes infördt i Svensk Musiktidning för den 1 Sept. 1890, n:o 13.

Då sällskapets tillgångar icke medgifva en dyrbar annonsering, men önskligt vore att underrättelsen om sällskapets pristäflingar blefve allmänt spridd, skulle Styrelsen stanna i stor förbindelse till de tidningsredaktioner, som ville genom sina tidningar godhetsfullt bidraga härtill. Stockholm den 11 Okt. 1890.

Styrelsen. (G. 6451.)

Undertecknad gifver fortfarande lektioner i **Sång, Dramatik, Plastik** och **Rolers inöfning,** om anmälan sker Onsdagar och Lördagar kl. mellan en qvart efter 10 till 11 f. m.

Sturegatan 24, 4 tr.

Signe Hebbe.

Maria Pettersson

född *Konow,*

Sånglärarinna,

har flyttat till

71 Regeringsgatan 71, 3 tr.

J. LUDV. OHLSON
STOCKHOLM
16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

Oscar Lejdström,
Sånglärare.
Mäster-Samuelsgatan 35.

FRITZ ARLBERG.
Sånglärare.
Karlaplan 8, 1 tr. upp.
Obs.! Ändrad adress. Obs.!

Albumblad
5 melodiska tonstycken för Piano (Romance. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche Triomphale)
af
Adrian Dahl,

finnes att köpa å **Svensk Musiktidnings expedition,** Olofsgatan 1, samt hos hrr musikhandlare och bokhandlare i landsorten. Pris 1 krona.

Dessa vackra pianostycken af den nu genom flere omtyckta arbeten bekante tonsättaren kunna med skäl rekommenderas åt våra pianister.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris.

Obs.! Lärjungar i de nära Hötorget belägna skolorna kunna bekvämligen erhålla lektioner under förmiddagslofvet eller å annan tid. 2 nybörjare få förena sig om en timme. **Olofsgatan 1 (Hötorget 6),** 1 tr. upp öfver gården. Mottagning kl. 9—½ 10 och ½2—2.

Frans J. Huss.

INNEHÅLL: Osvaldo Bottero (med porträtt.) — Pianots placering och vård (forts.) — Passionsskådespelen i Oberammergau. — Chopins omdöme om komponister. — Chr. Glucks sista grafläggning i Wien. — Från scenen och konsertsalen. — Från In- och utlandet. — Dödsfall. — Hvarjehanda. — Annonser.

Obs.! Nästa Musikbilaga hoppas vi kunna tillsända våra prenumeranter med nästföljande nummer.

STOCKHOLM, O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1890.